

καὶ ἐλπίζει ὅτι καὶ πολλῶν ἄλλων μυστηρίων τὴν ἀνακάλυψιν θέλει ὀφείλει μετ' ὀλίγον εἰς τὴν ἀκαταδάμαστον κῆτον δραστηριότητα.

(I.E. CORRESPONDANT.)

ΠΕΡΙ ΤΩΝ ΑΘΗΝΗΣΙ ΜΕΤΟΙΚΩΝ.

— 000 —

Μετοικοὶ ἐκαλοῦντο μὲν πολῖται ἐλευθεροὶ οἰκούντες ἐν τῇ Ἀττικῇ· οὗτοι δὲ κατὰ τοὺς χρόνους τῆς ἀκμῆς τῆς πόλεως ἦσαν περὶ τὰς 45,000, ἥτοι τὸ ἕμισυ τῶν πολιτῶν. Ἰὰ πολλὰ τῶν Ἀθηναίων πλεονεκτήματα ἐπ' ὅλων τῶν ἄλλων Ἑλληνικῶν πόλεων, μάλιστα δὲ ἡ εὐθετος πρὸς τὸ ἐμπόριον θέσις τῆς πόλεως καὶ ἡ πλουσία εὐκαιρία εἰς τὴν ἐξάσκησιν ἐπιτηδευμάτων καὶ διάπρασιν, παρεκίνησε πολλοὺς οὐ μόνον Ἕλληνας ἀλλὰ καὶ βαρβάρους νὰ προτιμῶσι τὴν ἐκεῖ διατριβὴν τοῦ ἐν τῇ πατρίδι βίου (1), καὶ νὰ μετοικῶσιν ἐκεῖ. Ὁ Ξενοφῶν (2) ἀναφέρει ἐν ταύτοις Λυδοὺς, Φρύγας, Σύρους καὶ Φοίνικας· ἡ δὲ πόλις συνιδούσα τὴν προσγινομένην αὐτῇ ὠφέλειαν ἐκ τῆς τοιαύτης ἐπανήξεως ἐνεργοῦ πλῆθους δὲν ἀπηγόρευεν αὐτοῖς τὴν ὑποδοχὴν. Διεθυλλεῖτο δὲ ὅτι αἱ Ἀθηναὶ μᾶλλον τῶν ἄλλων Ἑλληνικῶν πόλεων προσεφέροντο φιλικῶς πρὸς τοὺς ξένους καὶ διευκόλυνον αὐτοῖς τὴν αὐτόθι διατριβὴν, ἂν καὶ βεβαίως ἡ ἰδία καθόλου τοῖς Ἕλλησιν ἀρχὴ τοῦ ὀλίγον τιμᾶν τοὺς ξένους ἴσχυε πάντως καὶ ἐνταῦθα. Ἦτο δὲ ἀπηγορευμένον εἰς αὐτοὺς ὑπὸ τῶν νόμων νὰ ἔχωσιν ἀγροῦς ἐν τῇ Ἀττικῇ καὶ νὰ συνδέωνται δι' ἐπιγαμιῶν πρὸς τοὺς πολίτας. Ὀφείλε νὰ ἐκλέγῃσι τινὰ τῶν πολιτῶν προστάτην ἢ πάτριον, ὁ ὅποιος ἦν μεσὶ τῆς αὐτοῦ καὶ τῆς πόλεως, καὶ ἰδίως δι' αὐτοῦ ἀνεφέροντο ἐπὶ πάσης δίκῃς οἱ μέτοικοι, ἂν καὶ γενομένης τῆς κηρύσεως ἦσαν ἀνεξάρτητοι κατὰ τὰ περαιτέρω (3). Ὅτι δὲ οὗτοι διὰ τὴν ὑπὸ τοῦ προστάτου παρεχομένην συνδρομὴν εἶχον ἀνθυποχρεώσεις τινὰς πρὸς τούτον, εἶναι πρόδηλον, ἂν καὶ ῥητῶς οὐ δὲν ἀναφέρεται περὶ τούτου. Ὁ δὲ μηδὲνα ἔχων προστάτην κατηγορεῖτο (γραφὴ ἀπροστασίου), καὶ ἐὰν εὕρισκετο ἐνόχως ἐπωλεῖτο ὡς δούλος (4). Εἰς τὴν αὐτὴν δὲ ὑπεβάλλετο τιμωρίαν καὶ ὁ μὴ πληρῶναι τὸ νόμιμον μετοίκιον· τοῦτο δὲ διὰ μὲν τὸν ἄνδρα ἦν δώδεκα δραχμαὶ τοῦ ἔτους, διὰ γυναῖκα δὲ ζῶσαν ἰδίᾳ ἥτοι οὐχὶ ἐν τῇ οἰκίᾳ συζύγου ἢ υἱοῦ ἑξὶ δραχμαὶ, προστιθεμένου καὶ τριωδόλου ὡς γραφικὸν δικαίωμα διὰ τὸν γραφεὰ τῆς ἀρχῆς (5). Ἐκτὸς δὲ τούτου ἐπλήθυναν καὶ ἐπιτηδεύματος φάρον ἀπὸ τοῦ

ὁποίου οἱ πολῖται ἦσαν ἀπηλλαγμένοι. Καὶ εἰς ἐκτάκτους δὲ εἰσφορὰς ὑπεβάλλοντο· συχνωτάτας οὖσας εἰς χρόνους πολέμων, καὶ εἰς λειτουργίας τινὰς, περὶ τῶν ὑπῳίων ὅμως δὲν γινώσκωμεν ἀκριβέστερόν τι περὶ αὐτῶν. Εἰς ἐσρτάς δὲ δημοσίας τελευμένους μετὰ πομπῆς ὤφειλον νὰ συνοδεύωσι κατὰ τὴν πομπὴν τινὰς αὐτῶν φέροντες σκιᾶδ' α, ὕδριας ἢ σκάφας (1).

Τέλος δὲ καὶ εἰς στρατιωτικὴν ὑπηρεσίαν ὑπεβάλλοντο καὶ ἐπὶ τοῦ στολῆν καὶ κατὰ γῆν, καὶ μάλα σκὰ καὶ ὡς ὀπλῖται· μόνον δὲ εἰς τὸ ἱππικὸν δὲν ἐλαμβάνοντο (2).

Μέτοικοι εὐεργετήσαντες τὴν πόλιν ἀπηλλάττοντο ἀπὸ τοῦ μετοικίου καὶ τῆς ὑποχρεώσεως τοῦ ἔχειν προστάτην καὶ ἠδύναντο νὰ ἔχωσι καὶ ἀγροῦς. Καὶ εἶχον μὲν οὗτοι τὰς αὐτὰς λειτουργίας μετὰ τοὺς πολίτας, καὶ ἐκ τούτου ἐκαλοῦντο ἰσοτελεῖς, ἦσαν ὅμως ἐστερημένοι πάντων τῶν δικαίων τοῦ ἐνεργοῦ πολίτου, ἡ δὲ ἀπονομὴ τῆς ἰσοτελείας ἐγένετο διὰ ψηφίσματος τοῦ δήμου. Διὰ τὴν παραδοχὴν ὅμως τῶν μετοικῶν ἀπητεῖτο, ὡς εἰκὸς καὶ ἡ συναίνεσις δημοσίας τινος ἀρχῆς, καὶ δὴ, ὡς φαίνεται, τοῦ Ἀρείου πάγου, ἂν καὶ δὲν δύναται νὰ λεχθῇ τοῦτο μετὰ βεβαιότητος (3).

(Ἀπὸ τοῦ Γερμανικοῦ ἐκ τῶν Σχοιμάννου Ἀρχαιοτήτων).

E. H. ΜΟΥΣΤΟΥΡΗΣ.

ΤΑ ΚΑΤΑ ΤΗΝ ΕΝ ΚΟΠΕΝΑΓΗ ΒΑΣ. ΕΤΑΙΡΙΑΝ ΤΩΝ ΑΡΧΑΙΟΛΟΓΩΝ ΤΗΣ ΑΡΚΤΟΥ.

— 000 —

Τὴν 27 Μαΐου τοῦ ἐνεστῶτος ἔτους συκροτήθη ἐν τοῖς τοῦ Χριστιανοθεύργου ἀνακτόροις ἡ ἐτήσιος γενικὴ συνεδρίασις τῆς ἐντίμου ταύτης ἐταιρίας, ὑπὸ τὴν προεδρίαν τοῦ Μεγαλειστάτου καὶ φιλομούσου Βασιλέως τῆς Δανίας Φρειδερίκου τοῦ Ζ'.

Ἡ συνεδρίασις ἤρξατο διὰ τῆς ὑπὸ τοῦ πολυμαθοῦς αὐτῆς γραμματεως τοῦ καὶ συμβούλου τῆς ἐπικρατείας Κ. Κρόλου Κ. Ῥάφνου ἀναγνώσεως λεπτομεροῦς ἐκθέσεως τῶν κατὰ τὴν διάρκειαν τοῦ ἔτους 1860 ἐργασιῶν τῆς ἐταιρίας. Μετὰ ταῦτα ἀνέφερεν ὁ αὐτὸς γραμματεὺς ὅτι εὕρισκονται ὑπὸ τὰ πιεστήρια δύο τόμοι τῶν πρακτικῶν τῆς ἐταιρίας, ὡς καὶ ἡ τελευταία σειρὰ τοῦ ἔτους 1860 τῆς ἀρχαιολογικῆς ἐπιθεωρήσεως καὶ τῶν διατριβῶν τῶν δημοσιευομένων κατ' ἔτος ὑπ' ἐκείνης. Εἶτα παρουσίασε συμπληρωμένον τὸ « Lexicon poeti-

(1) Παράβ. τὸς στίχους τοῦ Λυσίππου ἐν Δικαιάρχου βίῳ Ἑλλήνων περὶ Μιλλέρ. Ἀποσπασματα Ἑλλήνων ἱστορικῶν τ. 2 σ. 255. — (2) Παρὶ προσόδων 2, 3. παρὰ 6. Γ'. 1. 2. καὶ 5. 3, 4. — (3) Παρὰ 6. Ἀττικὴ δίκη σ. 561 καὶ 562 (Σχοιμάννου καὶ Μαιέρου). — (4) Αὐτόθι σ. 315 καὶ ἐξῆς. — (5) Πολυδεύκης Γ', 55, Ποίχης τ. 1. σ. 446 (Πολιτ. Οἶκον Ἀθηναίων).

(1) Σκιαδηφόροι, ὕδριαφοροί, σκαφηφόροι, Ἀρποκρατίων ὑπὸ σκαφηρ. Πολυδεύκης. Γ'. 55. (2) Ἴδε Ποίχ. Πολ. Οἶκον. τ. 1. σ. 697. — (3) Ἡ εἰκασία στηρίζεται μόνον ἐπὶ τινὲς χωρίου τοῦ Σοφοκλέους Οἰδίπ. Κολων. σ. 948.

cum antiquae linguae Septentrionalis, conscripsit Sveinbjörn Egilsson. ἡ μετὰ διεξοδικοῦ προλόγου συγγεγραμμένου ὑπὸ Ἰωάννου Σιγυρδσόνου, ἐν ᾧ γίνεται μνεία τῶν πηγῶν ἐξ ὧν ἔρυσθη τὸ περὶ οὗ ὁ λόγος λεξικὸν ὁ ἀποδιώσας συγγραφεὺς αὐτοῦ Ἐγίλσόνος.

Ὁ δὲ Μεγαλειότατος Πρόεδρος ὑπέβαλε τῇ ὁμηγύρει διάφορα ἀξιόλογα ἀρχαῖα ἀντικείμενα, μεθ' ὧν ἀπὸ τῆς τελευταίας τοῦ παρελθόντος ἔτους γενικῆς συνεδριάσεως ἐπλουτίσθη τὸ ἰδιαίτερον αὐτοῦ μουσεῖον. Ἐκ τούτων σημειωτέα ἰδίως λιθίνη ἀκίς βέλους τριγώνου ἀνακαλυφθέντος ἐν Θορσίῳ τῆς Σαυρίας, καὶ εἰρεθέντος καθηλωμένου ἐπὶ ἀνθρωπίνου κρανίου. Ἐτι δὲ 85 περίπου ἀντικείμενα τῆς σιδηρᾶς λεγομένης ἐποχῆς, καὶ πλεῖστα ῥωμαϊκὰ νομίσματα τοῦ Γ' ὡς ἔγγιστα μετὰ Χριστὸν αἰῶνος· πρὸς δὲ θώραξ συγκείμενος ἐκ σιδηρῶν κρίκων μετὰ ἐπωμίου πόρπης κεκοσμημένης ἀργυροῖς καὶ χρυσοῖς ἐπισκομήμασι· ξυλίνη ἀσπίς ὡς καὶ διάφορα ξυλινὰ βέλη, καὶ ἐπὶ τέλους ἀργυρὰ καὶ χρυσότεκτος λαβὴ ξίφους. Πλεῖστα δὲ ἐκ τῶν ἀρχαίων τούτων ὡς πολλοῦ λόγου ἄξια ἐσημειώθησαν ἵνα σχεδιογραφηθῶσι, καὶ χρησιμεύσωσιν εἰς τοὺς προσαρτωμένους πίνακας εἰς τὰς κατ' ἑτὸς ὑπὸ τῆς Ἑταιρίας δημοσιευόμενας διατριβάς.

Ὁ δὲ στρατηγὸς Κ. Δὲ Φιλίγγιος παρουσίασεν ἀρχαῖα ὅπλα ἐκ τῶν ἐσχάτως ἐναποτεθέντων ἐν τῇ ἐν Κοπανάγῃ ὀπλοθήκῃ.

Ἐγίνε δὲ ἐπομένως λόγος ὅτι ὁ Κ. 'Ρίγκος, ἑπαρχὸς τῆς μεσημβρινῆς Γροενλανδίας, ἐπεμψε τῇ ἑταιρίᾳ τὸν τελευταῖον τόμον τῶν Γροελανδικῶν πατροπαράδοσεων τῶν συλλεχθεισῶν καὶ συγγραφεισῶν ὑπὸ αὐτῶν τῶν ἐντοπίων, μετὰ συλλογῆς καταλλήλων ξυλογραφιῶν σχεδιασθεισῶν καὶ γραφθεισῶν ὑπὸ τῶν αὐτῶν Γροελανδῶν (Esquimaux).

Ὅτι ὁ καθηγητὴς τοῦ ἐν Γουετθάβῳ γυμνασίου Κ. Ἰ. Κρενοχμίδτιος ἐπεμψε τῇ ἐντίμῳ ἑταιρίᾳ ἐπιτομὴν περὶ σύμπαντος ἐν Γροενλανδ κῆ γλώσσης γεγραμμένην.

Ὅτι ὁ ἐκ Βριστόλης τῆς Μασσατουχέτης ἐν Ἀμερικῇ Κ. Niel Arzen à tall River ἐπεμψεν ἐπίσημον δωρητήριον ἔγγραφο, δι' οὗ δωρεῖται χάριν ἰδιαζούσης ὑπολήψεως τῇ ἐντίμῳ ταύτῃ ἑταιρίᾳ καὶ τῷ ἀκαμάρῳ αὐτῆς γραμματεῖ Κ. Καρόλῳ Κ. 'Ράφνῳ, τῷ συγγραφῇ διαφόρων περὶ Ἀμερικῆς πονημάτων, τὸν ἰδιόκτητον αὐτοῦ βράχον τὸν ὑπὸ τὴν ὀνομασίαν Dighton Rock ὡς γνωστὸν, ὡς καὶ τὸ πέριξ αὐτοῦ γήπεδον. Ἐπομένως ἡ ὁμηγύρις ἐπεφόρτισε τὸ διοικητικὸν συμβούλιον ἵνα ἐκφράσῃ τὴν πρὸς τὸν δωρητὴν εὐγνωμοσύνην τῆς ἑταιρίας, καὶ φροντίσῃ περὶ τῆς εἰς τὸ μέλλον ἐν καλῇ καταστάσει διατηρήσεως τοῦ ἀξιολόγου τούτου μνημείου (monument).

Ὅτι ἐπεμψεν ἐπὶ τέλους καὶ ὁ ἐν Βενετιόλᾳ τῆς Ἀμερικῆς Γενικὸς τῆς Δανίας Πρόξενος Κ. Γ. Στύρυπος σχεδιογραφήματα διαφόρων ἀρχαίων εἰκόνων, αἵτινες σώζονται ἐγκτετραιγμέναι ἐπὶ βράχου κειμένου κατὰ τὴν ὁδὸν τὴν αἰουσαν ἐκ Βαλεντίας πρὸς Πόρτον-Γαβέλλον.

Ἐπὶ τέλους ἐξελέγησαν καὶ νέα μέλη, σὺν οἷς ἀριθμοῦνται καὶ διάφορα διαφόρων μερῶν ἔξοχα ὑποκείμενα, ἰδίως δὲ ὁ Μέγας Δοῦξ τῆς 'Ρωσσίας Κωνσταντῖνος ὁ Νικολαΐδης, καὶ ὁ Ἀρχιδούξ τῆς Αὐστρίας Φερδινάνδος ὁ Μαξιμιλιανός.

Τ. ΔΕ-ΚΗΓ'ΑΑΑΑΑΕ.

ΠΕΡΙ ΑΥΤΟΜΑΤΩΝ.

— οοο —

Ἡ τῶν αὐτομάτων κατασκευὴ δὲν εἶναι ἐπινόησις τῶν νεωτέρων· ἀνατρέχοντες εἰς τὴν ἱστορίαν βλέπομεν ὅτι ἀπὸ τῆς ἐποχῆς τῶν ἀρχαίων Αἰγυπτίων ἐμπεῖροι τινες μηχανικοὶ ἐδυνήθησαν, ζωογονοῦντες τρόπον τινὰ δι' ἐντέχνων μέσων σύστημα τι ἐξ ἀδρανῶν μερῶν συγκείμενον, νὰ μιμηθῶσι μᾶλλον ἢ ἦττον ἐντελῶς οὐ μόνον τὰς κινήσεις, ἀλλὰ καὶ αὐτὰς ἀκόμη τὰς λειτουργίας διαφόρων ζώων, μηδὲ τοῦ ἀνθρώπου ἐξαιρουμένου. Οὕτω τὸ περίφημον ἀγάλμα τοῦ Μένωνος, ὃ διὰ τινων ἐκ τοῦ στόματος αὐτοῦ ἐκπεμπομένων ἤχων προσεγγόρευε τὸν ἀνατέλλοντα ἥλιον, ἦτο ἐκ τῶν ἀξιολογωτέρων τοῦ εἶδους τούτου τεχνουργημάτων. Μεταβαίνοντες δὲ εἰς τὴν τῶν Ἑλλήνων ἐποχὴν μνησθάνομεν ὑπὸ τοῦ Ἀουλου Γελλίου (Noctes Atticae Lib. i cap. 21.) ὅτι ὁ Ἀρχίτας κατασκεύασε ξυλίνην περιστρεφνύμενην δι' ἀγνώστου μηχανικοῦ μέσου. Αὕτη δὲ κινουμένη ὑπὸ τινος ἐντὸς αὐτῆς ἐνεργοῦσας ἀγνώστου δυνάμεως ἐσπινέτο μετέωρος ἀντισταθμίζουσα τὴν δύναμιν τὴν ἔλκουσαν αὐτὴν πρὸς τὰ κάτω· ἀλλ' ἐὰν ἐπιπτε δὲν ἐδύνατο πλέον νὰ ἐγερθῇ ἀφ' ἑαυτῆς. Ἡ δὲ τοῦ μεσαιῶνος ἱστορία ἀριθμεῖ πλεῖστα τοῦ εἶδους τούτου ἀριστουργήματα· οὕτω κατὰ τὰς διαδοχὰς εἰς τοῦ Κιρχέρου, Πόρτα, Γασπιδίου, Λάνα, Οὐίλκινσιου καὶ ἄλλων, Ἰωάννης ὁ Μύλλερς ὁ καὶ 'Ρεγιομοντάνος ἐπικληθεὶς, κατασκεύασεν αὐτὸν ἰσάμενον ἐπὶ ἱκανὴν ὥραν, καὶ προσέτε σιδηρὴν μύσαν περιφερομένην ἐπίσης κατὰ τὰ διάφορα τοῦ θαλάμου μέρη. Αναφέρουσι προσέτι ὅτι ὁ κατὰ τὸν Π' αἰῶνα ἀκμασας ἀριστὸς μαθηματικὸς Αλξέρτος ὁ καὶ μέγας ἐπικληθεὶς, κατασκεύασεν ἀνθρωπόμορφον αὐτόματον, ἱκανὸν οὐ μόνον ν' ἀναίγῃ ἀφ' ἑαυτοῦ τὴν ὑπὸ τῶν προσερχομένων κρουσμένην θύραν τοῦ θαλάμου, ἀλλὰ καὶ νὰ προφέρῃ ἤχους τινὰς ὥσπερ προσεγγόρευε τοὺς εἰσερχομένους. Ὁ δὲ Σχόττος ἐν τῷ πονήματι αὐτοῦ τῷ ἐπιγραφόμενῳ « Technica curiosae seu mirabilia artis » ποιεῖται μνείαν αὐτομάτου τινὸς προφέροντος διαφόρους φωνάς. Γνωρίζομεν ὡσαύτως ὅτι Ἰούλιος Καίσαρ ὁ Σκαλίγγιος καταγίνατο εἰς κατασκευὴν αὐτομάτου ὁμοίου τῇ περιστρεφνύμενῃ τοῦ Ἀρχίτου. Οὐδὲν ὁμοίως τῶν ἀρχαίων τούτων αὐτομάτων δύναται νὰ παραβληθῇ πρὸς τὰ κατὰ τοὺς νεωτέρους χρόνους κατασκευασθέντα· οὕτω ὁ διάσημος μηχανικὸς Βουκανσῶνος (Vaucanson) ἐδυνήθη νὰ μιμηθῇ ἐντελῶς οὐ μόνον τὰς ἐξωτερικὰς τῶν ζώων κινήσεις, ἀλλὰ καὶ αὐτὰς τὰς ἐσωτερικὰς